

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/sprawiedliwosc [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/sprawiedliwosc [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

SEKCJA PIERWSZA

SPRAWA M.V. przeciwko POLSCE

(Skarga nr 16202/14)

WYROK

Artykuł 8 – Życie rodzinne – Niezapewnienie sprawnego postępowania w sprawach dotyczących rodzicielskiego uprowadzenia dziecka za granicę – Uzasadnienie sądów krajowych niezgodne z wymogami Konwencji haskiej

STRASBURG

1 kwietnia 2021 r.

OSTATECZNY

01/07/2021

*Wyrok ten stał się ostateczny na zasadach określonych w art. 44 ust. 2 Konwencji.
Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.*

CONSEIL DE L'EUROPE

W sprawie M.V. przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Pierwsza), zasiadając jako Izba w składzie:

Ksenija Turković, *Przewodnicząca*,
Krzysztof Wojtyczek,
Alena Poláčková,
Péter Paczolay,
Gilberto Felici,
Erik Wennerström,
Lorraine Schembri Orland, *sędziowie*,

oraz Renata Degener, *Kancelarz Sekcji*,

Mając na uwadze:

skargę (nr 16202/14) wniesioną w dniu 3 sierpnia 2014 r. do Trybunału przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez obywatela włoskiego p. M.V. („skarżący”);

decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi RP („Rząd”);

decyzję o nieujawnianiu nazwiska skarżącego;

decyzję o zawiadomieniu Rządu Włoch o skardze na podstawie art. 36 ust. 2 Konwencji oraz Reguły 44² § 1 Regulaminu Trybunału; oraz uwagi stron;

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 marca 2021 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

1. Niezapewnienie sprawnego postępowania w sprawie dotyczącej rodzicielskiego uprowadzenia dziecka za granicę.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

2. Skarżący M.V. jest obywatelem włoskim. Urodził się w roku 1976. Skarżący był reprezentowany przez A. Mancanigo, adwokata praktykującego w Warszawie.

3. Rząd RP („Rząd”) był reprezentowany przez swojego pełnomocnika J. Chrzanowską, a następnie przez J. Sobczaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

A. Kontekst sytuacyjny

4. W kwietniu 2011 r. skarżący poznał obywatelkę polską, K.P., a wkrótce potem, w nieokreślonym dniu, zaczął mieszkać z nią z przerwami w Polsce,

ostatecznie zawierając umowę najmu lokalu w hotelu na czas nieokreślony. We wrześniu 2011 r. K.P. zaszła w ciążę. Para planowała pozostać w Polsce. Zaczęła remontować budynek sąsiadujący z domem rodziców K.P. Poczyniła przygotowania do ślubu. K.P. zarejestrowała się w lokalnym urzędzie pracy, a jej wniosek o założenie niewielkiej firmy został rozpatrzony pozytywnie. K.P. była objęta opieką ginekologiczną w Kluczborku, gdzie również zaplanowany był poród na dzień 21 maja 2012 r.

5. Przed porodem K.P. wraz ze skarżącym kilkakrotnie udawała się na krótkoterminowy pobyt do Włoch.

6. W dniu 28 marca 2012 r. udała się ze skarżącym do Włoch w celu złożenia zeznań przed obrońcą skarżącego w związku ze sprawą karną, którą w tym czasie prowadzono przeciwko skarżącemu w Piacenzy. Para wróciła do Polski tydzień później.

7. W nieokreślonym dniu po 8 kwietnia 2012 r. K.P. ponownie udała się do Włoch. Tym razem wezwano ją do złożenia przed sądem karnym zeznań na korzyść skarżącego.

8. Para pozostała we Włoszech.

9. W dniu 20 maja 2012 r. we Włoszech urodził się ich syn M. Został on zameldowany jako obywatel włoski pod adresem zamieszkania skarżącego. Został również zgłoszony do włoskiego systemu ubezpieczeń zdrowotnych. K.P. nie była zameldowana pod adresem zamieszkania skarżącego ani nie była objęta włoskim ubezpieczeniem zdrowotnym.

10. Rodzina zaczęła mieszkać w domu skarżącego. Rodzice K.P. również zamieszkali z nimi, aby pomóc w opiece nad dzieckiem.

11. W toku postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej świadkowie zeznali, że skarżący kilkakrotnie stosował przemoc fizyczną wobec dziecka i K.P., zgodnie z opisem poniżej.

12. Na początku czerwca 2012 r. K.P. skontaktowała się z polskim konsulem w Mediolanie, zwracając się z wnioskiem o przewiezienie jej do ośrodka dla samotnych matek.

13. W dniu 11 czerwca 2012 r. polski konsulat i lokalna policja podjęły interwencję po tym, jak K.P. zgłosiła, że skarżący naruszył nietykalność cielesną jej i jej rodziców oraz próbował ją udusić, a także wyrzucić jej rodzinę ze swojego domu.

14. W dniu 12 czerwca 2012 r. skarżący zawiózł rodziców K.P. do Polski. Nie zgodził się na wyjazd K.P. i dziecka z Włoch.

15. Tego samego dnia, pod nieobecność skarżącego, K.P. uciekła wraz z dzieckiem. Autobusem pojechała do Austrii, a stamtąd bracia zabrali ją do Polski.

16. K.P. odmówiła powrotu syna do Włoch lub przeniesienia się tam razem z nim.

B. Postępowanie w sprawie pieczy nad dzieckiem

1. Postępowanie wszczęte przez K.P. w Polsce

17. W dniu 18 czerwca 2012 r. K.P. złożyła w Sądzie Rejonowym w Kluczborku wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez ustalenie miejsca zamieszkania dziecka przy matce oraz o powierzenie jej pieczy nad dzieckiem (III RNsm 222/12).

18. W dniu 6 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, w którym ustalił miejsce pobytu dziecka przy K.P. i powierzył jej pieczę nad dzieckiem.

19. W dniu 31 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku zawiesił postępowanie główne w przedmiocie miejsca pobytu i pieczy nad M. w związku ze złożonym przez skarżącego wnioskiem o powrót dziecka. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego w dniu 7 września 2012 r.

20. Postępowanie podjęto w dniu 18 lutego 2014 r.

21. Sporządzono kilka sprawozdań z wywiadu środowiskowego i przeprowadzono szereg rozpraw. Skarżący, który nie uczestniczył w rozprawach, był reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru.

22. W dniu 9 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku pozbawił skarżącego władzy rodzicielskiej nad M. z uwagi na to, że rażąco zaniedbywał on swoje obowiązki rodzicielskie. W szczególności skarżący nie utrzymywał kontaktu ze swoim dzieckiem. Spotkał się z M. tylko raz w sierpniu 2013 r., nie wykazywał chęci kontaktu z synem w terminach określonych w postanowieniu sądu z dnia 23 maja 2013 r. (zob. paragraf 34 poniżej), a do chłopca zatelefonował jedynie w jego pierwsze urodziny. Ponadto od czerwca 2012 r. skarżący nie otrzymywał żadnych alimentów na dziecko.

23. W dniu 17 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Opolu oddalił zażalenie skarżącego, w całej rozciągłości dzieląc ustalenia faktyczne i wnioski prawne sądu pierwszej instancji.

2. Postępowanie wszczęte przez skarżącego we Włoszech

24. Wygląda na to, że w dniu 31 lipca 2012 r. skarżący złożył do sądu dla nieletnich w Bolonii wniosek o powierzenie mu wyłącznej pieczy nad dzieckiem.

25. W dniu 7 sierpnia 2014 r. sąd włoski uznał się za niewłaściwy ze względu na to, że miejscem stałego pobytu dziecka jest Polska. Sąd uzasadnił, że M. mieszkał we Włoszech tylko przez bardzo krótki czas zaraz po urodzeniu, nie mieszkał tam na stałe ani nie stworzył więzi emocjonalnych z krajem. Rozstrzygnięcie było prawomocne i wiążące.

3. *Postępowanie w sprawie powrotu dziecka i ustalenia dotyczące kontaktów z dzieckiem na podstawie Konwencji haskiej*

26. W dniu 16 lipca 2012 r. skarżący wystąpił do włoskiego organu centralnego z wnioskiem o powrót dziecka na podstawie Konwencji haskiej.

27. W dniu 6 sierpnia 2012 r. sprawę zarejestrowano w Sądzie Rejonowym w Kluczborku.

28. Zgodnie z oświadczeniem Rządu, w dniu 10 września 2012 r. do postępowania przystąpił prokurator. Na późniejszych etapach postępowania prokurator wniósł o oddalenie wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej, a następnie zaskarżył orzeczenia sądu pierwszej instancji. Dokumenty te nie zostały dołączone do akt sprawy.

29. Pierwszy termin rozprawy odbył się w dniu 13 września 2012 r. Następnie rozprawa odbyła się w dniach 8 listopada 2012 r. (rozprawa trwała sześć godzin z przerwami), 11 stycznia (rozprawa trwała prawie pięć godzin z przerwami), 21 marca, 23 maja (rozprawa trwała sześć godzin z przerwami) oraz 31 lipca 2013 r. (rozprawa trwała sześć godzin z przerwami). Skarżący i jego pełnomocnik z wyboru uczestniczyli we wszystkich terminach rozprawy z wyjątkiem pierwszego. Na wszystkich terminach rozprawy z wyjątkiem pierwszego i szóstego obecny był również tłumacz.

30. W dniu 20 grudnia 2012 r. przeprowadzono dowód z zeznań świadka za pośrednictwem Konsulatu Generalnego RP w Mediolanie.

31. W dniu 22 maja 2013 r. skarżący złożył wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez uregulowanie kontaktów na podstawie Konwencji haskiej. W szczególności wniósł o udzielenie zgody na spotykanie się z synem przez pięć godzin w trzy kolejne dni w miesiącu. Wniósł również o to, aby wizyty odbywały się w miejscu zamieszkania dziecka, bez obecności osób trzecich, lub w pokoju hotelowym skarżącego.

32. Na rozprawie w dniu 23 maja 2013 r. pełnomocnik skarżącego poinformował sąd krajowy, że strony ustaliły, iż skarżący będzie spotykać się z M. w pierwszy weekend każdego miesiąca w domu K.P., w obecności kuratora sądowego.

33. W dniu 23 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, w którym przyznał skarżącemu prawo do kontaktów z dzieckiem, zgodnie z ustaleniami stron, co miesiąc, w trzech kolejnych dniach (od piątku do niedzieli) w godzinach 14:00–17:00 w domu K.P., w obecności kuratora sądowego.

34. W dniu 13 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku oddalił wniosek skarżącego złożony na podstawie art. 13 lit. a i b Konwencji haskiej.

35. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia sąd krajowy poczynił następujące spostrzeżenia. (i) W czasie uprowadzenia dziecka z Włoch, skarżącemu przysługiwało prawo do opieki nad nim ze względu na uznanie ojcostwa po urodzeniu się dziecka oraz fakt, że dziecko z nim mieszkało. (ii) Z drugiej strony, pomimo faktu wywiązywania się z niektórych obowiązków rodzicielskich skarżący nie mógł skutecznie wykonywać

przysługującego mu prawa do opieki nad dzieckiem. Skuteczne wykonywanie prawa do opieki polega na troszczeniu się o dziecko. Z uzyskanego przez sąd krajowy materiału dowodowego (w szczególności zeznań K.P., jej krewnych i innych świadków) wynikało, że skarżący nie troszczył się o swojego syna po jego urodzeniu. Często wychodził z domu poirytowany płaczem dziecka albo zostawał w domu i spał. Po wielu bezskutecznych próbach kąpania dziecka, przewijania go lub pomagania K.P., kiedy karmiła piersią, zrezygnował z robienia czegokolwiek przy dziecku. Sąd krajowy uznał, że argument skarżącego, jakoby był on zajęty pracą, nie znalazł potwierdzenia w dowodach. Przemoc, której skarżący dopuszczał się wobec K.P. – polegająca m.in. na gwałtownym popychaniu i szarpaniu, duszeniu, wyrzucaniu jej z domu, wszczynaniu awantur i wyzywaniu jej od *merda* („gówno”) – a także wobec dziecka – w szczególności wrywanie dziecka matce i budzenie go – była przejawem czystej niegodziwości i przeczyło argumentowi, jakoby skarżący troszczył się o dziecko. (iii) Włochy nie były miejscem stałego pobytu dziecka w rozumieniu art. 3 Konwencji haskiej, ponieważ chłopiec przebywał tam tylko przez dwadzieścia dwa dni po urodzeniu, a zdaniem świadków strony od zawsze planowały osiedlić się w Polsce. Argument skarżącego, jakoby rodzina chciała mieszkać we Włoszech, nie zasługiwał na wiarę. Skarżący podstępem skłonił K.P. do wyjazdu do Włoch. Swoimi działaniami skarżący zmierzał do tego, aby jego dziecko urodziło się we Włoszech, gdzie „miałby nieograniczoną kontrolę nad [dzieckiem] i bezpośredni wpływ na zachowanie K.P. [...] [Jego działania] odzwierciedlały model rodziny, który był charakterystyczny dla południowych Włoch [w tym sensie], że powiedział K.P., że „nauczy ją posłuchu i szacunku wobec niego i wobec prawa włoskiego; on jest ojcem, jemu wszystko wolno, prawo jest po jego stronie”. K.P. nigdy nie chciała osiedlić się we Włoszech. (iv) Nakazanie powrotu dziecka byłoby również sprzeczne z art. 13 lit. b Konwencji haskiej. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, powrót K.P. z dzieckiem do Włoch był obiektywnie niemożliwy, a rozdzielenie dziecka z matką miałyby bardzo negatywne konsekwencje. We Włoszech K.P. nie miała żadnych możliwości zarobkowych ani nie miała gdzie mieszkać z dzieckiem. Propozycja skarżącego, aby zapewnić jej mieszkanie w okresie przejściowym, nie mogła być postrzegana jako realistyczna w świetle narastającego między nim a K.P. konfliktu. K.P. była jedynym opiekunem chłopca i zapewniała mu odpowiednią opiekę; w chwili orzekania dziecko miało szesnaście miesięcy i łączyły je z matką bliskie więzi. Zerwanie tych więzi i powrót dziecka do Włoch bez matki spowodowałoby wyjątkowe cierpienie, a tym samym szkodę psychiczną i fizyczną, oraz stworzyłoby niekorzystną sytuację. K.P. prowadziła w Polsce niewielką firmę i mogła liczyć na finansową i praktyczną pomoc swojej rodziny. Skarżący nie mógł sam opiekować się dzieckiem, ponieważ pracował po 7 godzin dziennie i nie mógł liczyć na pomoc starszej matki ani siostry, które nadal pracowały. W swoim

wniosku sąd krajowy wskazał, że skarżący był impulsywny, agresywny, prawdopodobnie pozostawał pod opieką psychiatry i stosował przemoc wobec K.P. i swojego syna.

36. Powyższe uzasadnienie sąd oparł na zeznaniach czternastu świadków (w tym, krewnych i znajomych P.K.; siostry skarżącego i jej znajomego; a także pracownika polskiego konsulatu) oraz na stanowiskach obu stron. W dniu 11 stycznia 2013 r. sąd oddalił wniosek K.P. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno-Konsultacyjnego (zwanego dalej „RODK”). Uzasadnienia tego postanowienia nie zamieszczono w protokole z przedmiotowej rozprawy.

37. W dniu 30 września 2013 r. skarżący wniósł apelację, przytaczając m.in. następujące kwestie faktyczne i prawne: (i) sąd pierwszej instancji orzekł z naruszeniem art. 13 lit. a i b Konwencji haskiej, po pierwsze stwierdzając, że skarżący nie sprawował skutecznej pieczy nad dzieckiem przed uprowadzeniem go z Włoch, a po drugie stwierdzając, że w okolicznościach sprawy istniało poważne ryzyko, że powrót dziecka do Włoch narazi je na szkodę psychiczną i postawi je w niekorzystnej sytuacji, oraz (ii) sąd pierwszej instancji dokonał nieprawidłowej i wybiórczej oceny dowodów.

38. W dniu 22 października 2013 r. P.K. przedstawiła swoje stanowisko w odpowiedzi na apelację skarżącego.

39. W dniu 30 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Opolu częściowo utrzymał w mocy postanowienie sądu pierwszej instancji.

40. Sąd odwoławczy uznał, że sąd pierwszej instancji dopuścił się błędu przy orzekaniu na podstawie art. 3 Konwencji haskiej, ponieważ Włochy były miejscem stałego pobytu dziecka, niezależnie od tego, czy K.P. zamierzała się tam osiedlić oraz niezależnie od jakości pieczy sprawowanej przez skarżącego w czasie, gdy dziecko z nim mieszkało.

41. Ponadto sąd odwoławczy zauważył, że praktyka międzynarodowa i krajowa wymagała, aby art. 13 lit. b Konwencji haskiej był interpretowany w sposób zawężający, aby co do zasady ewentualne niekorzystne konsekwencje separacji dziecka wynikające z nakazania uprowadzającemu rodzicowi wydanie dziecka nie stwarzały poważnego ryzyka narażenia dziecka na szkodę fizyczną lub psychiczną w rozumieniu tego postanowienia [konwencji]. Cel Konwencji haskiej zostałby osiągnięty, gdyby uprowadzający rodzic powrócił z dzieckiem.

42. Sąd odwoławczy uznał zasadę, że oddzielenie dziecka od uprowadzającego rodzica wchodzi w zakres wyjątków przewidzianych w art. 13 lit. b tylko wtedy, gdy wykazane zostanie istnienie obiektywnych przeszkód w powrocie rodzica. Jednocześnie uzasadnił, że stosowanie tej zasady jest bardziej złożone w sprawach dotyczących uprowadzenia niemowlęcia przez rodzica, który odgrywa dominującą rolę w życiu dziecka. W konsekwencji sąd okręgowy uznał, że chociaż K.P. nie wykazała wystarczająco uzasadnionych obiektywnych przeszkód w jej powrocie

do Włoch, to rozdzielenie jej z dzieckiem byłoby niewątpliwie sprzeczne z dobrem M., biorąc pod uwagę szczególną więź między matką a jej synem, który był niemowlęciem.

43. Wreszcie sąd odwoławczy orzekł, że sąd pierwszej instancji przeprowadził ocenę dowodów w sposób wyczerpujący i zgodny z obowiązującą procedurą.

44. Skarżący zrzekł się prawa do kontaktów z synem w czerwcu, lipcu, wrześniu, październiku i grudniu 2013 r. Nie wiadomo, czy spotkał się z dzieckiem w listopadzie 2013 r. Trzydniowe spotkanie miało miejsce w sierpniu 2013 r. Wygląda również na to, że skarżący chciał zobaczyć się z dzieckiem po rozprawie odwoławczej, która miała miejsce w dniu 18 grudnia 2013 r., ale ostatecznie nie zaakceptował warunku K.P., aby spotkanie odbyło się w obecności kuratora sądowego.

II. WŁAŚCIWE PRAWO MIĘDZYNARODOWE I PRAWO PORÓWNAWCZE

A. Konwencja haska

45. Konwencja haska z dnia 25 października 1980 r. dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, która została ratyfikowana przez Polskę (Dz.U.1995 r. Nr 108, poz. 528, data wejścia w życie 1 listopada 1992 r.) i *Zjednoczone Królestwo*¹ stanowi, w odpowiednim zakresie, co następuje:

Artykuł 3

„Uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka będzie uznane za bezprawne, jeżeli:

a) nastąpiło naruszenie prawa do opieki przyznanego określonej osobie, instytucji lub innej organizacji, wykonywanego wspólnie lub indywidualnie, na mocy ustawodawstwa państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem; oraz

b) w chwili uprowadzenia lub zatrzymania prawa te były skutecznie wykonywane, wspólnie lub indywidualnie, albo byłyby tak wykonywane, gdyby nie nastąpiło uprowadzenie lub zatrzymanie.

[...]”

Artykuł 4

„Konwencję stosuje się do każdego dziecka, które miało miejsce stałego pobytu w Umawiającym się Państwie bezpośrednio przed naruszeniem praw do opieki lub odwiedzin.

[...]”

---

¹ Prawdopodobnie błąd Trybunału, który jak się wydaje miał na myśli Włochy [przyp. tłum.]

Artykuł 11

„Władze sądowe lub administracyjne każdego Umawiającego się Państwa powinny podejmować niezwłoczne działania w celu powrotu dziecka.

Jeżeli dana władza sądowa lub administracyjna nie podejmie decyzji w ciągu sześciu tygodni od daty wpłynięcia wniosku, wnioskodawca lub organ centralny państwa wezwanego, z własnej inicjatywy lub na wniosek organu centralnego państwa wzywającego, może żądać przedstawienia powodów zwłoki. Jeżeli organ centralny państwa wezwanego otrzyma odpowiedź, organ ten przekazuje ją organowi centralnemu państwa wzywającego lub, w stosownych wypadkach, wnioskodawcy.

[...]”

Artykuł 13

„Bez względu na postanowienia artykułu poprzedzającego władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego nie jest obowiązana zarządzić wydanie dziecka, jeżeli osoba, instytucja lub organizacja sprzeciwiająca się wydaniu dziecka wykaże, że:

a) osoba, instytucja lub organizacja opiekująca się dzieckiem faktycznie nie wykonywała prawa do opieki w czasie uprowadzenia lub zatrzymania albo zgodziła się lub później wyraziła zgodę na uprowadzenie lub zatrzymanie; lub

b) istnieje poważne ryzyko, że powrót dziecka naraziłby je na szkodę fizyczną lub psychiczną albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w niekorzystnej sytuacji.

Władza sądowa lub administracyjna może również odmówić zarządzenia powrotu dziecka, jeżeli stwierdzi, że dziecko sprzeciwia się powrotowi oraz że osiągnęło ono wiek i stopień dojrzałości, przy którym właściwe jest uwzględnienie jego opinii.

Przy ocenie okoliczności określonych w niniejszym artykule władza sądowa lub administracyjna powinna brać pod uwagę informacje dotyczące sytuacji społecznej dziecka, dostarczone przez organ centralny lub inną właściwą władzę państwa miejsca stałego pobytu dziecka.

[...]”

Artykuł 16

„Po otrzymaniu zawiadomienia o bezprawnym uprowadzeniu lub zatrzymaniu dziecka w rozumieniu artykułu 3 władze sądowe lub administracyjne Umawiającego się Państwa, do którego dziecko zostało uprowadzone lub w którym zostało zatrzymane, nie będą mogły decydować merytorycznie o prawie do opieki, dopóki nie zostanie ustalone, że wymogi określone przez niniejszą konwencję co do zwrotu dziecka nie zostały spełnione lub jeżeli w stosownym czasie po tym zawiadomieniu nie wpłynął wniosek sporządzony na podstawie niniejszej konwencji.

[...]”

Artykuł 19

„Orzeczenie dotyczące zwrotu dziecka, wydane zgodnie z niniejszą konwencją, nie narusza istoty prawa do opieki.

[...]”

B. Sprawozdanie wyjaśniające Pérez-Verý dotyczące Konwencji haskiej z 1980 r. o uprowadzeniu dziecka

46. Sprawozdanie wyjaśniające dotyczące Konwencji haskiej z 1980 r. o uprowadzeniu dziecka, sporządzone przez Elisę Pérez-Verę i opublikowane przez Haską Konferencję Prawa Prywatnego Międzynarodowego (HKPPM) w 1982 r. (zwane dalej „sprawozdaniem Pérez-Verý”), zawiera następujące uwagi na temat pojęcia „bezprawnego uprowadzenia” i możliwości zastosowania Konwencji haskiej.

„[...] 64. Artykuł 3 w ujęciu całościowym stanowi jedno z kluczowych postanowień Konwencji, bowiem jego zastosowanie warunkuje uruchomienie mechanizmu powrotu dziecka przewidzianego w Konwencji. Obowiązek wydania dziecka powstaje bowiem tylko wtedy, gdy jego uprowadzenie lub zatrzymanie zostanie uznane za bezprawne w rozumieniu Konwencji. Określając warunki, które muszą być spełnione, aby jednostronna zmiana status quo została uznana za bezprawną, artykuł ten pośrednio wskazuje na stosunki, które Konwencja ma chronić. Stosunki te opierają się na istnieniu dwóch faktów, po pierwsze, na istnieniu prawa pieczy nad dzieckiem przyznanego przez państwo jego stałego pobytu, a po drugie, na skutecznym sprawowaniu tej pieczy przed uprowadzeniem dziecka. Przeanalizujmy treść tych warunków bardziej szczegółowo.

47. Konwencja haska nie zawiera żadnej definicji pojęcia „miejsca stałego pobytu” dziecka, by uniknąć zasad technicznych, które mogą prowadzić do sztywności i niespójności między różnymi systemami prawnymi.

C. Prawo Unii Europejskiej

48. W prawie Unii Europejskiej (UE) kwestie uprowadzenia dziecka przez rodziców reguluje rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (znane jako „rozporządzenie Bruksela II bis”).

49. Pojęcie miejsca stałego pobytu dziecka nie zostało zdefiniowane ani w tym, ani w innych źródłach prawa UE.

50. W sprawozdaniu wyjaśniającym dotyczącym Konwencji o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich sporządzonym przez Alegrię Borrás (Dziennik Urzędowy C 221 z 16.7.1998, s. 0027) podano następujące wytyczne dotyczące ogólnego rozumienia tego pojęcia. Miejsce stałego pobytu to „miejsce, w którym dana osoba ustanowiła, w trwały sposób, swoje stałe lub zwyczajowe centrum interesów, przy czym przy określeniu takiego miejsca pobytu bierze się pod uwagę wszystkie istotne okoliczności” (zob. paragraf 32 wyżej wymienionego sprawozdania).

51. Ustalenie miejsca stałego pobytu jest zatem kwestią stanu faktycznego, a nie definicji legalnych. Pojęcie to odnosi się do zamieszkiwania danej osoby

w określonym miejscu lub kraju, który przyjęła ona dobrowolnie i świadomie jako część stałego porządku swojego życia, na krótki lub długi czas. W szczególnym kontekście dzieci, czynnik zamiaru danej osoby do pozostania na danym terytorium jest określany w odniesieniu do okresu, w którym dziecko przebywa na tym terytorium. Czas trwania pobytu jest czynnikiem, który odróżnia obecność od pobytu stałego. Im dłużej dziecko przebywa na danym terytorium, tym większego znaczenia nabierają więzi, jakie tworzy z tym państwem i jego systemem prawnym.

52. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), wydając orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczące dzieci na tle rozporządzenia Bruksela II bis, nadał pojęciu miejsca stałego pobytu następujące znaczenie.

53. Miejsce stałego pobytu odpowiada miejscu, które odzwierciedla pewien stopień integracji dziecka w środowisku społecznym i rodzinnym. W tym celu należy wziąć pod uwagę w szczególności trwałość, zgodność z prawem, warunki oraz motywy pobytu na terytorium państwa członkowskiego oraz przenosin rodziny do tego państwa, obywatelstwo dziecka, miejsce i warunki uczęszczania do szkoły, znajomość języków, a także więzi rodzinne i społeczne dziecka w tym państwie członkowskim (sprawa C-523/07, 2 kwietnia 2009 r., ECLI:EU:C:2009:225 i sprawa C-497/10 PPU, 22 grudnia 2010 r., ECLI:EU:C:2010:829).

54. Sama fizyczna obecność w państwie członkowskim nie jest wystarczająca do ustalenia miejsca stałego pobytu dziecka (sprawa C-497/10 PPU, *op. cit.*).

55. Wreszcie, znaczenie może mieć czynnik sytuacji rodzinnej i społecznej dziecka. W swojej opinii rzecznik generalny stwierdziła, że „do sądu odsyłającego należy zrekonstruowanie pełnego obrazu sytuacji z uwzględnieniem wszystkich czynników, którym w zależności od wieku dziecka przypada różne znaczenie” (sprawa C-523/07 i sprawa C-497/10 PPU, *op. cit.*). Konkretnym przejawem sytuacji rodzinnej są osoby, z którymi dziecko mieszka w miejscu zamieszkania lub z którymi utrzymuje regularne kontakty, czyli rodzice, rodzeństwo, dziadkowie lub inni bliscy krewni. W konsekwencji, gdy niemowlęciem zajmuje się jego matka, należy ocenić jej integrację z jej środowiskiem społecznym i rodzinnym. W tym względzie przeniesienie się matki dziecka do innego państwa członkowskiego, jej znajomość języków bądź też jej pochodzenie geograficzne i rodzinne, mogą zostać wzięte pod uwagę (sprawa C-497/10 PPU, *op. cit.*).

PRAWO

56. Skarżący skarżył się na podstawie art. 6 Konwencji na nieuzasadnioną długość postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej. Zarzucił również naruszenie jego prawa do poszanowania życia rodzinnego na podstawie art. 8 i 14 Konwencji z powodu oddalenia jego wniosku złożonego na podstawie Konwencji haskiej. W szczególności podniósł,

że niekorzystny wynik przedmiotowego postępowania był skutkiem stronniczości sądów krajowych wobec niego oraz ich uprzedzeń ze względu na jego włoskie pochodzenie.

57. Dokonując subsumpcji w sprawie (zob. *Ferrari przeciwko Rumunii*, skarga nr 1714/10, § 31, 28 kwietnia 2015 r., oraz *Vilenchik przeciwko Ukrainie*, skarga nr 21267/14, § 39, 3 października 2017 r. z dalszymi odniesieniami), Trybunał uważa, że skargę skarżącego należy rozpatrywać na podstawie art. 8 Konwencji zarówno samodzielnie, jak i w związku z art. 14 Konwencji, które w odpowiednim zakresie brzmią następująco:

Artykuł 8

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego [...]

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób”.

Artykuł 14

„Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak [...] pochodzenie narodowe lub społeczne, [...] bądź z jakiegokolwiek innych przyczyn”.

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 8 KONWENCJI ROZPATRYWANEGO SAMODZIELNIE Z UWAGI NA WYNIK POSTĘPOWANIA W SPRAWIE POWROTU DZIECKA NA PODSTAWIE KONWENCJI HASKIEJ ORAZ Z UWAGI NA PRZEBIEG POSTĘPOWANIA.

A. Dopuszczalność

58. Trybunał zauważa, że niniejsza skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. a Konwencji. Ponadto wskazuje, że nie jest ona również niedopuszczalna pod żadnym innym względem. Tym samym należy uznać ją za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowiska stron

59. Skarżący zarzucił, że sądy krajowe popełniły błąd polegający na odmowie nakazania powrotu dziecka do Włoch i wykazały się stronniczością wobec skarżącego. Ponadto twierdził, że postępowania nie przeprowadzono szybko i sprawnie.

60. Rząd twierdził, że sądy krajowe zbadały przedmiotową sprawę z najwyższą starannością ze względu na jej delikatny charakter w najlepszym interesie dziecka. Działały one bez zbędnej zwłoki, rozpoznały szereg wniosków i zapewniły poszanowanie praw procesowych skarżącego, a także zabezpieczyły jego kontakty z dzieckiem na czas trwania postępowania.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

61. Zasady ogólne dotyczące relacji między Konwencją a Konwencją haską, zakresu badania przez Trybunał wniosków o uprowadzenie dziecka za granicę, najlepszego interesu dziecka oraz obowiązków proceduralnych państw, zostały określone w wyroku Wielkiej Izby Trybunału w sprawie *X przeciwko Łotwie* (zob. *X przeciwko Łotwie* [WI], skarga nr 27853/09, §§ 93-108, 107 ETPC 2013), jak również w szeregu innych wyroków dotyczących postępowań o powrót dzieci prowadzonych na podstawie Konwencji haskiej (zob. *Maumousseau i Washington przeciwko Francji*, skarga nr 39388/05, § 68, 6 grudnia 2007 r.; *Ignaccolo-Zenide przeciwko Rumunii*, skarga nr 31679/96, § 102, ETPC 2000-I; *Iosub Caras przeciwko Rumunii*, skarga nr 7198/04, § 38, 27 lipca 2006 r.; *Shaw przeciwko Węgrom*, skarga nr 6457/09, § 70, 26 lipca 2011 r.; *Adzić przeciwko Chorwacji*, skarga nr 22643/14, §§ 93-95, 12 marca 2015 r.; oraz *R.S. przeciwko Polsce*, skarga nr 63777/09, § 54 i 55, 21 lipca 2015 r.).

62. Zasady ogólne dotyczące dyskryminacyjnego traktowania w rozumieniu art. 14 Konwencji oraz w kontekście spraw związanych z opieką nad dziećmi zostały określone w decyzji Trybunału o niedopuszczalności w sprawie *Gaël Coste* (zob. *Gaël Coste przeciwko Polsce* (dec.), skarga nr 14179/15, 13 października 2015 r., §§ 25 i 28).

(b) Zastosowanie zasad ogólnych w niniejszej sprawie

63. W niniejszej sprawie podstawowa ingerencja w prawo skarżącego do poszanowania jego życia rodzinnego nie może być przypisana działaniu ani zaniechaniu pozwanego Państwa, ale raczej działaniu partnerki skarżącego i matki jego dziecka, osoby prywatnej, która zabrała syna do Polski. Działanie to jednak nakładało na pozwane Państwo pozytywny obowiązek zabezpieczenia prawa skarżącego do poszanowania życia rodzinnego, m.in. poprzez rozpoznanie jego wniosku złożonego na podstawie Konwencji haskiej w celu zapewnienia mu szybkiego połączenia z dzieckiem (zob. *G.N. przeciwko Polsce*, skarga nr 2171/14, §§ 47 i 48, 19 lipca 2016 r.).

64. W niniejszej sprawie, mimo że ostatecznie uznano, że uprowadzenie dziecka z miejsca jego stałego pobytu we Włoszech było bezprawne w rozumieniu art. 3 Konwencji haskiej (zob. paragraf 40 powyżej), sądy krajowe potrzebowały roku i pięciu miesięcy na rozpoznanie złożonego przez

skarżącego wniosku o powrót syna, a ostatecznie go oddaliły (zob. paragraf 39 powyżej).

65. Trybunał stwierdza, że analizowane zdarzenia, w zakresie, w jakim dają podstawę do odpowiedzialności pozwanego Państwa, stanowiły ingerencję w prawo skarżącego do poszanowania jego życia rodzinnego (zob. *G.N. przeciwko Polsce*, *op. cit.*, § 50, z dalszymi odniesieniami).

66. Jako podstawę prawną swoich rozstrzygnięć sądy krajowe przytoczyły Konwencję haską, która weszła w życie w Polsce w 1992 r. i która stanowi część krajowego porządku prawnego. Ponadto sądy krajowe działały w sposób, który uznawały za właściwy do osiągnięcia uprawnionego celu, jakim jest ochrona praw dziecka (zob. *G.N. przeciwko Polsce*, *op. cit.*, § 51, z dalszymi odniesieniami).

67. Trybunał musi zatem w pierwszej kolejności przeanalizować uzasadnienie zaskarżonych orzeczeń sądów i ustalić, czy przedmiotowa ingerencja była „konieczna w społeczeństwie demokratycznym” w rozumieniu art. 8 ust. 2 Konwencji, interpretowanego w świetle odpowiednich międzynarodowych aktów prawnych, oraz czy przy ustalaniu równowagi między sprzecznymi interesami nadano odpowiednią wagę najlepszym interesom dziecka, w ramach marginesu oceny przyznanego Państwu w takich sprawach (zob. *G.N. przeciwko Polsce*, *op. cit.*, § 52).

68. Sąd odwoławczy nie podzielił zapatrywania wyroku sądu pierwszej instancji w zakresie, w jakim ten stwierdził, że Włochy nie były miejscem stałego pobytu dziecka.

69. Trybunał nie może stracić z pola widzenia dwóch orzeczeń (sądu włoskiego i polskiego sądu pierwszej instancji, zob. paragrafy 25 i 35 powyżej), z których wynikało, że dziecko nie miało miejsca stałego pobytu we Włoszech w rozumieniu art. 3 Konwencji haskiej. Powyższą tezę wywiedziono z argumentów, że dziecko przebywało we Włoszech tylko przez 22 dni po urodzeniu i że, zgodnie z zeznaniami świadków, strony nigdy nie planowały osiedlić się w tym kraju. Uznano również, że nie ma wątpliwości co do tego, że matka dziecka zawsze zamierzała mieszkać w Polsce (zob. paragraf 35 powyżej). Trybunał stwierdza, że polski sąd odwoławczy odrzucił powyższą linię rozumowania, w szczególności element zamiaru, oraz wniosek, nie przedstawiając wystarczających ani przekonujących argumentów przeciwnych (zob. paragraf 40 powyżej).

70. Zamiast tego, podstawą odmowy uwzględnienia wniosku skarżącego wniesionego na podstawie Konwencji haskiej było to, że chociaż K.P. nie wykazała wystarczająco uzasadnionych obiektywnych przeszkód w jej powrocie do Włoch, rozdzielenie jej z dzieckiem byłoby niewątpliwie sprzeczne z najlepszym interesem M., a zatem postawiłoby chłopca w niekorzystnej sytuacji w rozumieniu art. 13 lit. b Konwencji haskiej (zob. paragrafy 41 i 42 powyżej).

71. Biorąc całokształt okoliczności pod uwagę, Trybunał stwierdza, że uzasadnienie sądów krajowych nie spełnia odpowiednich wymogów art. 13 lit. b Konwencji haskiej.

72. Przechodząc do analizy przebiegu postępowania, Trybunał zauważa, że pomimo pilnego charakteru postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej, od daty zarejestrowania wniosku skarżącego o powrót dziecka w Sądzie Rejonowym w Kluczborku do daty wydania prawomocnego orzeczenia upłynęło siedemnaście miesięcy (zob. paragrafy 27 i 39 powyżej). W konsekwencji, nawet jeśli termin sześciu tygodni przewidziany w art. 11 Konwencji haskiej i art. 11 rozporządzenia WE w sprawie uznawania orzeczeń sądowych, mający zastosowanie do postępowań w pierwszej instancji i postępowań odwoławczych, nie miał charakteru wiążącego, to jego przekroczenie o około sześćdziesiąt dwa tygodnie, przy braku okoliczności mogących zwolnić sądy krajowe z obowiązku ścisłego przestrzegania tego terminu, nie odpowiadało pilnemu charakterowi wymaganemu w tej sytuacji i nie było zgodne z pozytywnym obowiązkiem szybkiego działania w postępowaniach dotyczących powrotu dzieci.

73. W szeregu swoich wyroków Trybunał stwierdził naruszenie art. 8 Konwencji, m.in. wobec podobnej lub znacznie krótszej długości postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej (zob. *G.N. przeciwko Polsce*, *op. cit.*, § 66-68 – siedemnaście miesięcy i dwa tygodnie; *Blaga przeciwko Rumunii*, skarga nr 54443/10, § 83, 1 lipca 2014 r. – czternaście miesięcy; *Ferrari*, *op. cit.*, § 54 i 56 – trzynaście miesięcy; *Monory przeciwko Rumunii i Węgrom*, skarga nr 71099/01, § 82, 5 kwietnia 2005 r. – ponad dwanaście miesięcy; *K.J. przeciwko Polsce*, *op. cit.*, §§ 71 i 72, 1 marca 2016 r. – dwanaście miesięcy; *Karrer przeciwko Rumunii*, skarga nr 16965/10, § 54, 21 lutego 2012 r. – jedenaście miesięcy; oraz *R.S. przeciwko Polsce*, skarga nr 63777/09, § 70, 21 lipca 2015 r. – ponad sześć miesięcy; z kolei *Strömblad przeciwko Szwecji*, skarga nr 3684/07, § 93, 5 kwietnia 2012 r. – mniej niż dwanaście miesięcy).

74. Same opóźnienia w postępowaniu mogą również umożliwić Trybunałowi stwierdzenie, że władze nie wywiązały się ze swoich pozytywnych zobowiązań wynikających z Konwencji, biorąc pod uwagę wymóg szybkości, który leży u podstaw procedury Konwencji haskiej (zob. *Shaw*, *op. cit.*, § 71 – postępowanie, które trwało ponad osiem miesięcy). W tym celu w niedawno wydanym wyroku w sprawie *Vilenchik* (*op. cit.*) Trybunał stwierdził naruszenie art. 8 wyłącznie na tej podstawie, że władze ukraińskie potrzebowały łącznie dwóch lat i trzech miesięcy na rozpoznanie wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej, przy czym od dnia złożenia wniosku do organu centralnego do dnia jego zarejestrowania w sądzie krajowym upłynęło osiem miesięcy. Stanowisko to pozostało aktualne, mimo że Trybunał wziął pod uwagę trzy okoliczności łagodzące: (i) przyczynienie się skarżącego, w pewnym stopniu,

do ogólnego czasu trwania przedmiotowego postępowania; (ii) rozpoznanie sprawy w trzech instancjach przez sądy powszechne i jeden organ nadzwyczajny; oraz (iii) działanie sądów krajowych bez ewidentnej zwłoki, przy jednoczesnym zagwarantowaniu stronom sporu praw procesowych (zob. *Vilenchik, op. cit.*, §§ 53-56).

75. W niniejszej sprawie Rząd zasadniczo wywodził, że charakter postępowania wymagał, aby sądy krajowe podejmowały czynności właśnie w taki sposób, z należytą starannością i ostrożnością, przeprowadzając dogłębną analizę sprawy w celu ochrony najlepszego interesu dziecka i należycie rozpoznając wnioski składane przez strony. Rząd zasugerował również, że długość postępowania nie miała większego wpływu na skarżącego, ponieważ jego prawo do kontaktów z dzieckiem zostało zabezpieczone postanowieniem sądu.

76. Trybunał zauważa, że ponieważ upływ czasu grozi nieodwracalnym pogorszeniem sytuacji rodzica, z którym dziecko nie mieszka, szczególnie charakter postępowania na podstawie Konwencji haskiej wymaga, aby sądy krajowe opierały się na domniemaniu, że natychmiastowy powrót dziecka do miejsca stałego pobytu leży w najlepszym interesie dziecka (zob. *mutatis mutandis, McIlwrath przeciwko Rosji*, skarga nr 60393/13, § 126, 18 lipca 2017 r. z dalszymi odniesieniami). Takie domniemanie jest wzruszalne, a zatem sądy muszą rzeczywiście zbadać okoliczności każdej sprawy, aby upewnić się, że istnieją elementy wymagane do zastosowania m.in. art. 3 i 13 Konwencji haskiej. Muszą one jednak działać szybko.

77. W przedmiotowej sprawie termin pierwszej rozprawy sądowej odbył się pięć tygodni po zarejestrowaniu wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej. Do zakończenia sprawy sąd pierwszej instancji potrzebował kolejnych pięciu terminów rozprawy, z których każdy zaplanowano w odstępie około dwóch miesięcy (zob. paragraf 29 powyżej). Trybunał bierze pod uwagę fakt, że sąd rodzinny musiał zaplanować postępowanie, mając na uwadze dostępność włoskiego tłumacza oraz, w mniejszym stopniu, usługi polskiego konsulatu w Mediolanie (zob. paragrafy 28 i 29 powyżej). Tego rodzaju czynniki występują jednak zazwyczaj w zakresie cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę i nie można ich uznawać za uzasadnioną przeszkodę dla szybkiego rozpatrzenia sprawy objętej Konwencją haską przez sąd krajowy. Ponadto Trybunał zauważa, że z uwagi na to, że przesłanka miejsca stałego pobytu dziecka we Włoszech była wątpliwa, zasadność roszczenia skarżącego wywodzonego na podstawie Konwencji haskiej wydawała się nieuzasadniona. Polskie władze powinny były zatem być w stanie rozpoznać sprawę w szybszym terminie.

78. Wreszcie z materiału zgromadzonego w aktach sprawy wynika, że sąd pierwszej instancji nie miał do czynienia ze szczególnie uciążliwą aktywnością procesową ze strony skarżącego ani żadnej innej strony. Wydaje się, że na tym etapie postępowania prokurator złożył jedynie dwa wnioski,

a sąd musiał orzec o prawach skarżącego do kontaktów jeden raz, w rzeczywistości jedynie zatwierdzając porozumienie rodziców w tym zakresie, oraz rozpatrzyć wniosek dotyczący dowodu z opinii biegłych z RODK (zob. paragrafy 28, 33 i 36 powyżej).

79. W świetle powyższych rozważań Trybunał nie dostrzega żadnych okoliczności, które mogłyby zwolnić sądy krajowe z obowiązku przestrzegania terminu określonego w Konwencji haskiej, i stwierdza, że łączny czas trwania postępowania nie był uzasadniony. Państwo nie rozpatrzyło zatem sprawy w sprawny sposób, jak wymaga tego Konwencja w tego typu sporach.

80. Podsumowując, w okolicznościach sprawy ocenianych jako całość i niezależnie od marginesu oceny, jakim dysponuje pozwane Państwo w tej sprawie, Trybunał uznaje, że Państwo nie wypełniło swoich pozytywnych zobowiązań wynikających z art. 8 Konwencji.

81. W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 8 Konwencji.

82. Wreszcie Trybunał zauważa, że ponieważ dziecko utraciło kontakt z ojcem w okresie niemowlęcym i od tego czasu mieszka z matką w Polsce, niniejszy wyrok nie powinien być w żaden sposób interpretowany jako sugerujący, że pozwane Państwo powinno nakazać powrót dziecka do Włoch.

II. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 8 KONWENCJI W ZWIĄZKU Z ART. 14 KONWENCJI

83. Skarżący zarzucił również, że orzeczenie sądu krajowego oddalające jego wniosek złożony na podstawie Konwencji haskiej było dyskryminujące, zasadniczo dlatego, że opierało się na stereotypie dotyczącym śródziemnomorskiej mentalności skarżącego.

84. Trybunał zauważa, że prawomocne i wiążące rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej zostało wydane, po wniesieniu apelacji, przez Sąd Okręgowy w Opolu w dniu 30 grudnia 2013 r. (zob. paragraf 39 powyżej). Sąd odwoławczy nie oparł się na uzasadnieniu przyjętym przez sąd pierwszej instancji w zakresie, w jakim ten ostatni stwierdził (w odniesieniu do kwestii miejsca stałego pobytu dziecka), że skarżący podstępem nakłonił K.P. do wyjazdu do Włoch i że taka postawa była odzwierciedleniem modelu rodziny typowego we Włoszech, skąd pochodził skarżący (zob. paragrafy 35, 41 i 42 powyżej).

85. Z powyższego wynika, że zarzut, iż orzeczenie sądu krajowego oddalające wniosek skarżącego złożony na podstawie Konwencji haskiej było dyskryminujące, jest w sposób oczywisty nieuzasadniony i podlega odrzuceniu zgodnie z art. 35 ust. 3 lit. a i ust. 4 Konwencji.

III. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 8 KONWENCJI Z POWODU NIEWYDANIA PRZEZ SĄD KRAJOWY POSTANOWIENIA O ZABEZPIECZENIU KONTAKTÓW Z DZIECKIEM

86. Wreszcie skarżący zarzucił na podstawie art. 8 Konwencji, że władze utrudniły mu kontakt z dzieckiem, ponieważ wymagały obecności kuratora sądowego podczas kontaktów skarżącego.

87. Rząd stwierdził, że skarżący nie wykazał większego zainteresowania rozwijaniem i utrzymywaniem więzi emocjonalnych ze swoim synem. Spotkał się z dzieckiem tylko przez trzy kolejne dni w sierpniu 2013 r. i nie podejmował prób kontaktu z synem.

88. Trybunał zauważa, że w dniu 23 maja 2013 r., to jest dzień po złożeniu przez skarżącego wniosku o udzielenie zabezpieczenia w postaci uregulowania kontaktów, Sąd Rejonowy w Kluczborku przyznał mu prawo do kontaktów z dzieckiem, zgodnie z porozumieniem stron, co miesiąc, w trzy kolejne weekendowe popołudnia w domu K.P., w obecności kuratora sądowego (zob. paragrafy 31-33 powyżej).

89. Pomimo tego, oczywiste jest, że skarżący nie utrzymywał kontaktów z dzieckiem. Spotkał się z M. tylko raz w sierpniu 2013 r. i nie starał się spotykać z synem w terminach określonych postanowieniem sądu (zob. pkt 22 i 44 powyżej).

90. Ponadto nadzór nad wizytami przez kuratora sądowego wydaje się być częścią porozumienia zawartego między skarżącym a K.P. (zob. paragraf 32 powyżej). W każdym razie skarżący nie podjął żadnych działań proceduralnych w celu zmiany kwestionowanych ustaleń dotyczących kontaktów, w szczególności w celu umożliwienia mu wykonywania jego prawa bez nadzoru kuratora sądowego.

91. W świetle tych rozważań Trybunał stwierdza, że Państwo wywiązało się ze swoich pozytywnych obowiązków w zakresie umożliwienia skarżącemu realizacji jego prawa do kontaktu z dzieckiem oraz że to raczej skarżący w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych skutecznie zrzekł się tego prawa.

92. Z powyższego wynika, że ta część skargi jest w sposób oczywisty nieuzasadniona i podlega odrzuceniu zgodnie z art. 35 ust. 3 lit. a oraz ust. 4 Konwencji.

IV. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

93. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

WYROK W SPRAWIE M.V. PRZECIWKO POLSCE

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

94. Skarżący nie wystąpił z roszczeniem o słuszne zadośćuczynienie. Trybunał uznał zatem, że nie ma podstaw do przyznania mu jakiegokolwiek kwoty z tego tytułu.

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ
JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* za dopuszczalną skargę na podstawie art. 8, rozpatrywanego samodzielnie, w zakresie sposobu rozpoznania przedmiotu wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej oraz w zakresie wymogu szybkości postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej.
2. *Uznaje* skargę za niedopuszczalną w pozostałej części;
3. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 8 Konwencji w zakresie sposobu rozpoznania przedmiotu wniosku skarżącego złożonego na podstawie Konwencji haskiej oraz w zakresie wymogu szybkości postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji haskiej.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie w dniu 1 kwietnia 2021 r. zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Renata Degener
Kancelarz

Ksenija Turković
Przewodnicząca